

GEMEENTE BEDUM

RAAD : 10 december 2015

AGENDAPUNT : 68

ONDERWERP : transitie onderwijshuisvesting in de gemeente Bedum

**VOORGESTELD
BESLUIT** :

1. In te stemmen met de richtinggevende beleidsuitspraken als basis voor de gemeentelijke onderwijsvisie;
2. In te stemmen met de uitkomsten van het transitieplan;
3. In te stemmen met de voorgestelde locaties voor tijdelijke huisvesting in Bedum en Zuidwolde;
4. Onder het voorbehoud van nadere uitwerking en financiering;

TOELICHTING :

AANLEIDING VOOR HET SCHOLENPROGRAMMA

Noord-Groningen heeft door de aardgaswinning te maken met bodemdaling en aardbevingen. Uit onderzoek is gebleken dat met het oog op mogelijk zwaardere aardbevingen de schoolgebouwen moeten worden verstevigd. Dat wordt gekoppeld aan het toekomstbestendig en duurzaam maken van die gebouwen. Zo worden scholen niet alleen veilig(er), maar ook toegesneden op toekomstige leerlingenaantallen en onderwijskundige uitgangspunten. Bovendien wordt deze kans benut om de energierekening fors te verlagen.

Dat is een grote opgave, omdat in korte tijd –wij gaan uit van drie jaar- niet alleen veel overlegd moet worden, maar ook veel werk moet worden verzet: door schoolbesturen, teams en ouders, door gemeenten, met de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) en de NAM.

Ook de besluitvorming, onder meer in uw raad, is onderdeel daarvan. Zo leggen wij nu de richtingen aan u voor zoals we die met de schoolbesturen in Bedum hebben gedeeld. Dat is een belangrijke stap, maar voor realisatie ervan moeten nog vele hordes genomen. Dat begint met de financiering en loopt tot en met de benodigde vergunningen, voordat de spa de grond in kan.

Na de zomervakantie hebben wij u meegenomen in de opgaven, tussenstanden en de afwegingen bij dit complexe dossier, waarbij zorgvuldigheid en snelheid in balans moeten zijn. Het is goed die afwegingen te benoemen in dit voorstel en op grond daarvan vanuit de gemeente Bedum de koers voor de scholen in onze gemeenten te bepalen.

Afgelopen voorjaar zijn de onderzoeken naar de schoolgebouwen gestart. Allereerst is er gekeken naar mogelijke hoog risico bouw elementen (HRBE). Die bleken er niet te zijn dan wel die zijn verwijderd of verstevigd.

Voor toetsing en ontwerp van versterkingsmaatregelen is de Ontwerp Nederlandse Praktijk Richtlijn NPR 9998:2015 gehanteerd. Bij dit onderzoek naar de bouwkundige stevigheid van 105 scholen voor primair onderwijs in de G11 (de gaswinningsgemeenten in Noord Groningen) hebben de wethouders onderwijs niet alleen initiatief genomen maar ook nauw samengewerkt. Dit geldt ook voor de NCG, zodra deze met zijn werkzaamheden was begonnen. Hij steunt ook deze aanpak. Door de NAM is hiervoor opdracht verstrekt aan het consortium VIIA.

STUURGROEP EN TRANSITIETAFEL

Stuurgroep

De koppeling van kansen om bevingsbestendige, toekomstgerichte en duurzame schoolgebouwen te realiseren noemen we de transitie. In het G11 gebied vindt afstemming plaats in de stuurgroep, met daarin onder meer de wethouders onderwijs en de NAM. Hierin worden afspraken op hoofdlijnen gemaakt die voor het gehele gebied als kaders gelden en vindt informatie-uitwisseling plaats.

Transitietafel

Per gemeente is een Transitietafel georganiseerd. Voorzitter daarvan is de wethouder onderwijs van de betreffende gemeente. Verder bestaat dit overleg uit de bestuurders van de scholen of hun gemandateerde vertegenwoordigers met ondersteuning van hun bouw bureau en/of schooldirectie, externe procesbegeleiding en ambtelijke ondersteuning; op uitnodiging zijn vertegenwoordigers van de NAM aanwezig.

In het proces lopen de gemeenten Loppersum en Bedum voorop.

Deze Transitietafel stelt een concept-transitieplan op, zodat iedere organisatie dat via zijn eigen besliskanalen kan laten vaststellen. Dit transitieplan is ook de basis voor overeenkomsten, de planning en de besluitmomenten. Dit wordt ingegeven door de wettelijk belegde verantwoordelijkheden voor de verschillende partijen, zoals schoolbesturen, gemeente en NAM.

GEMEENTELIJKE ONDERWIJSVISIE

Een belangrijk onderdeel van die transitie is de vormgeving van de gemeentelijke onderwijsvisie, het gemeentelijk beleid ten aanzien van de onderwijshuisvesting. Onderdeel hiervan is het beeld van de ontwikkeling van het aantal leerlingen geschetst. Dit is noodzakelijk om toekomstbestendige keuzes te kunnen maken.

De samenvatting uit de beleidsnotitie die eerder met u is gedeeld, is:

De samenloop van krimpende leerlingenaantallen, oudere schoolgebouwen en noodzakelijke bouwkundige maatregelen in verband met de aardbevingen maakt het moment om nu als gemeente samen met andere partijen sturing te geven aan de wenselijke huisvesting voor het primair onderwijs in de gemeente Bedum. De belangrijkste richtinggevende beleidsuitspraken zijn:

1. *Benutten van het momentum dat er nu is; plannen dienen bij te dragen aan in het collegeprogramma opgenomen beleid om een excellente woongemeente te zijn waar excellent onderwijs wordt gegeven ;*
2. *Leidend in het dorp Bedum is de voortzetting van ruimtelijke concentratie van onderwijs in het centrum, de onderlinge bereikbaarheid en de onderlinge nabijheid van (kind)voorzieningen. In Zuidwolde gaat het om een blijvend aanbod van onderwijs als basisvoorziening. Voor Onderdendam wordt de keuze van het schoolbestuur omtrent het toekomstperspectief van de school afgewacht;*
3. *De combinatie van krimp, bouwkundige versterking van de huidige schoolgebouwen en de behoefte aan duurzame (ver)nieuwbouw (zowel vanuit onderwijskundig als bouwtechnisch standpunt) vergt een efficiënt gebruik van financiële middelen;*
4. *De omvang, qua leerlingenaantallen, van de vier scholen in het dorp Bedum geeft ruimte voor huisvesting als vier zelfstandige scholen in (aparte) schoolgebouwen, vanuit eigen identiteit en onderwijskwaliteit;*
5. *Blijvend gebruik Regenboog door onderwijs heeft voorkeur; verlaten Regenboog door onderwijs is alleen aanvaardbaar, indien hergebruik van dit rijksmonument verzekerd is en dus leegstand wordt voorkomen;*
6. *Blijvend gebruik St. Walfridus van huidige gebouw en omgeving heeft de voorkeur;*

7. *Indien voor Horizon vervangende nieuwbouw in beeld komt, moet verplaatsing, in combinatie met andere onderwijshuisvesting worden overwogen;*
8. *Vervangende nieuwbouw voor de Togtemaarschool op die locatie of omgeving heeft de voorkeur;*
9. *In Zuidwolde is een nadere verkenning noodzakelijk om te kunnen bepalen welke oplossing aangewezen is; een mogelijke oplossingsrichting is nieuwbouw voor de samengevoegde school, op één van beide huidige schoollocaties, met een voorlopige voorkeur voor benutting van de Venhuisschool-locatie;*
10. *Bij de uitwerking van de nieuwbouwopgave, de te bouwen omvang in relatie tot krimp nader onderzoeken en hierbij de mogelijkheden van hergebruik op langere termijn betrekken;*
11. *Onderzoek of tijdelijke huisvesting kan worden benut voor nieuwbouw;*
12. *De inzet is dat de versteviging en duurzame (ver)nieuwbouw in drie jaar gereed is.*

MAATREGELENONDERZOEK SCHOLEN (VIIA RAPPORTAGES)

Door het consortium VIIA (samenwerking van Royal HaskoningDHV en Visser & Smit Bouw) zijn, in opdracht van de NAM, de in de gemeente aanwezige scholen voor primair onderwijs onderzocht. Bij het ontwerpen van versterkingsmaatregelen is de ontwerp NPR 9998:2015 gehanteerd in combinatie met het advies van de stuurgroep NPR over aardbevingsbestendig bouwen. De NPR 9998 geeft praktische methoden en rekenregels voor het verbeteren van de robuustheid van gebouwen tegen belastingen van aardbevingen. Deze NPR 9998 is in ontwikkeling en kan zodoende gaandeweg veranderen. Wij gaan ervan uit dat de beoordeling in 2015, de dan geldende normen, inzichten en beleid als een foto geldt; deze is het vertrekpunt voor de te nemen maatregelen, keuzes en bekostiging. Ook al zal er sprake zijn van gewijzigde contouren, grondversnellingen, risicoberekeningen en bouwnormen –daarbij is sprake van een gunstige tendens voor Bedum-, blijft deze foto uitgangspunt voor beleid en uitvoering. Zo is dat aan de transitietafel, inclusief de NAM, afgesproken.

Op basis van de inspecties en berekeningen zijn door VIIA per school voorlopig ontwerp-maatregelenplannen opgesteld; deze zijn, zodra beschikbaar, openbaar gemaakt en ook via de gemeentelijke website raadpleegbaar. De maatregelenplannen laten zien welke bouwkundige aanpassingen nodig zijn om een school naar de huidige maatstaven aardbevingsbestendig te maken. Hierbij gaat het er vooral om vloeren, wanden en dak beter aan elkaar bevestigen, metselwerk vervangen en de fundering verbreden.

Uitvoering van deze ingrijpende en veel tijd kostende bouwwerkzaamheden kan niet gebeuren, terwijl de kinderen les krijgen in hetzelfde gebouw. Dit vergt tijdelijke huisvesting. Die uitvoering verschilt per school en varieert van 21 tot 52 weken. Aanvullend hierop is nog voorbereidingstijd nodig voor bijvoorbeeld het uitwerken van het ontwerp, planologische procedures, verhuizing etc., zodat het totaal op een ½- 1 jaar komt.

Het aardbevingbestendig maken van de schoolgebouwen vraagt om substantiële bedragen; daarom moet een afweging 'aardbevingsbestendig maken' of 'nieuwbouw' worden gemaakt. En dan moeten de gewenste onderwijsvernieuwing en demografische ontwikkelingen onderdeel worden van de afwegingen en besluitvorming.

TRANSITIEVOORSTEL.

Het transitievoorstel omvat dus bouwkundige maatregelen (versterking of nieuwbouw) op basis van de concept maatregelenrapportages van de VIIA, onderwijsinhoudelijke inbreng vanuit de schoolbesturen alsook stedenbouwkundige en financiële randvoorwaarden vanuit de gemeente en gezamenlijke inbreng ten aanzien van duurzaamheid etc..

Dat is de basis en het startpunt voor uitwerking in overeenkomsten en in projectgroepen.

Het Programmaplan huisvesting scholen gemeente Bedum is gereed en vastgesteld in de Transitietafel op 26-11-2015. Er is grote mate van consensus met de schoolbesturen, maar er worden in het verdere traject nog kritische beslispunten voorzien, onder meer de uitwerking van (contractuele) afspraken te maken over bij voorbeeld planning, financiën en uitvoeringsverantwoordelijkheid.

Die overeenstemming ziet ook op de belangrijke keuze dat de scholen in en rond het centrum blijven, dat flexibel gebruik in de toekomst mogelijk is, dat niet op voorhand wordt ingezet op meerdere scholen onder één dak en dat integratie van kindvoorzieningen wel nabij maar niet in één schoolgebouw plaatsvindt.

In de stuurgroep van de G11 is bepaald dat de transitie gaat over de scholen voor het primair onderwijs. Nu blijven buiten beschouwing andere kindvoorzieningen (peuterspeelzaal, kinderdagopvang, gymzalen etc.); deze gebouwen komen in de volgende tranches aan bod.

Uitkomsten Programmaplan huisvesting scholen gemeente Bedum:

De uitkomsten, zoals nu opgenomen in het transitieplan, zijn:

Bedum	Togtemaarschool	Nieuwbouw
	De Regenboog	Bouwkundig versterken, inclusief toekomstbestendig maken, tenzij de “verdiepingsslag” uitwijst dat nieuwbouw de voorkeur verdient
	De Horizon	Bouwkundig versterken
	St. Walfridus	Bouwkundig versterken/nieuwbouw tenzij blijkt dat dit niet haalbaar is op de huidige locatie en nieuwbouw in beeld komt
Zuidwolde	De Akker	Nieuwbouw op de locatie Venhuisschool
	Venhuisschool	Nieuwbouw op de locatie Venhuisschool
Onderdendam	De Haven	Voorgenomen sluiting, mogelijk fusie met Regenboog Bedum. Mocht de school open blijven dan bouwkundig versterken

Op basis van de voorlopige uitkomsten zijn de projectgroepen voor het bouwkundig verstevigen van De Horizon en St. Walfridus gestart. Het onderzoek naar het toekomstbestendig maken van De Regenboog is ook al gestart. De projectgroepen voor de nieuwbouw worden binnenkort gestart. De uitkomsten en de daaruit voortkomende (financiële) consequenties zullen we met u blijven delen.

Tijdelijke huisvesting

Hiervoor hebben we al aangegeven dat de school tijdens de verbouwing niet open kan blijven. Daarvoor is tijdelijke huisvesting nodig.

- In de plaats *Bedum* is in ieder geval tijdelijke huisvesting nodig voor de versterking van de Horizon en vrijwel zeker ook voor de Walfridus en de Regenboog; mogelijk ook voor de Togtemaarschool. De tijdelijke huisvesting zal minimaal groot genoeg moeten zijn voor een efficiënt achtereenvolgend gebruik. Dit moet nog verder worden uitgewerkt. Dit moet op korte termijn helder zijn.

Als locatie voor de tijdelijke huisvesting is de locatie ten zuiden van de ijsbaan in Bedum in beeld.

- In *Zuidwolde* is eveneens tijdelijke huisvesting vereist. De nieuwbouw is beoogd op de locatie van de Venhuisschool. De Akker blijft voorlopig als school in stand. Om alle kinderen van de Venhuisschool en de Akker te kunnen onderbrengen, moeten tijdelijk enkele lokalen aan de Akker worden toegevoegd. Dat kan op het huidige terrein van de school.

De projectgroep voor de tijdelijke school in Bedum is gestart. Die voor Zuidwolde zal binnenkort ook starten.

FINANCIËN.

Het gaat nu om de bekrachtiging door uw raad van de richtingen die vanuit de Transitietafel zijn voorgesteld en overeen gekomen. Dat hoort bij de wettelijke verankerde verantwoordelijkheden van schoolbesturen en gemeenten. Met deze richtinggevende uitspraken kunnen partijen verder. Realisatie staat hiermee nog niet vast. De (verstevigings-, onderwijsinhoudelijke, demografische en energische) opgave voor de scholen moet worden betaald.

De totale kosten, voor de plannen die hierboven zijn beschreven, inclusief de boekwaarden voor de af te stoten gebouwen, worden nu geraamd op ca. € 13 miljoen. Hierbij komen de kosten van de tijdelijke huisvesting, die voor rekening van de NAM zijn. De NAM betaalt ca. € 9 miljoen als kosten van de bouwkundige versterking. Nog ongedekt is het verschil van ca. € 4 miljoen, inclusief boekwaarden.

De op 06-11-2015 unaniem aangenomen motie van uw raad steunt de inzet van ons college. Met NAM en NCG vindt intensief overleg plaats over financiering en voortgang. We gaan ervan uit dat partijen eendrachtig deze risico's van gaswinning weten om te zetten in perspectieven voor onze basisscholen. Dan worden inderdaad de lusten en lasten van de gaswinning, beter verdeeld en kan een begin worden gemaakt met het herstel van vertrouwen.

Samengevat stellen we u voor nu te besluiten tot de volgende richtinggevende oplossingen voor de basisscholen in de gemeente Bedum:

1. In te stemmen met de richtinggevende beleidsuitspraken als basis voor de gemeentelijke onderwijsvisie;
2. In te stemmen met de uitkomsten van het Programmaplan;
3. In te stemmen met de voorgestelde locaties voor tijdelijke huisvesting in Bedum en Zuidwolde;
4. Onder het voorbehoud van nadere uitwerking en financiering;

Bedum, 1 december 2015

Burgemeester en wethouders van de gemeente Bedum,

De secretaris,

R. Wiltjer

De burgemeester,

drs. H.P. Bakker